VPO/Rantala

5.10.2015

Asia: O 32/2015 vp Tiedustelulainsäädännön kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto tiedustelulainsäädännön kehittämisestä

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää ulkoasiainvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua asiassa. Ministeriö keskittyy lausunnossaan tietoliikennetiedustelua koskevan lainsäädännön valmisteluun, koska kyseisellä lainsäädännöllä saattaisi olla huomattavia vaikutuksia kansalaisten perusoikeuksiin ja yhteiskunnan kannalta elintärkeään digitalisaatiokehitykseen. Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa painottaa, että viestinnän luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan turvaaminen ovat avaintekijöitä sille, että kansalaiset voivat luottaa digitalisoituviin palveluihin ja liiketoimintamalleihin.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että turvallisuusviranomaisilla on oltava lakisääteisiin tehtäviinsä nähden riittävät ja tehokkaat toimivaltuudet myös digitalisoituvassa maailmassa. Tietoliikennetiedustelu tulisi toteuttaa mahdollisimman kohdennetusti ja perusoikeuksia kunnioittaen. Valmistelutyössä tulee selvittää vaihtoehtoisia tiedonhankintakeinoja kaiken rajat ylittävän tietoliikenteen valvonnan sijasta.

Jatkotyössä mallia voitaisiin ottaa nykyisestä telepakkokeinoja koskevasta sääntelystä, joka on hyvin kohdennettua ja myös perusoikeuksien näkökulmasta hyväksyttyä. Jo nykyisellään varsin laajat tiedonhankintavaltuudet antavien telepakkokeinojen vaikuttavuutta voitaisiin lisätä esimerkiksi kriminalisoimalla valtio- tai yhteiskuntajärjestystä vaarantavia hankkeita ja laajentamalla puolustusvoimien käytössä olevien pakkokeinojen aineellista tai alueellista soveltamisalaa. Ratkaisu olisi hyvä myös viranomaisten kannalta, koska tällä tavalla kohdennettu tiedonhankinta olisi lainsäädäntöprosessina todennäköisesti toteutettavissa huomattavasti nopeammin kuin laajamittainen tietoliikennetiedustelu.

Hallitusohjelman mukaan tietoliikennetiedustelua koskevan säädösperustan valmistelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen. Myös eduskunta on syksyllä 2014 tietoyhteiskuntakaaren säätämisen yhteydessä edellyttänyt, että ”yksityisyyden suojan ja luottamuksellisen viestin suojan säilymisestä sähköisissä palveluissa ja verkkoympäristössä huolehditaan kaikin keinoin”.

Tällä hallituskaudella liikenne- ja viestintäministeriön vastuulla on kärkihanke, jonka tarkoituksena on kehittää digitaaliselle liiketoiminnalle suotuisa kasvuympäristö. Ministeriö valmistelee ja toimeenpanee kärkihankkeen osana tietoturvastrategian, jolla puututaan luottamusta heikentäviin ilmiöihin kuten tietoturvaloukkauksiin ja laajamittaisiin yksityisyyden suojan loukkauksiin verkoissa. Samalla strategia tähtää muutokseen, jonka tuloksena tietoturva on sisäänrakennettu erilaisiin järjestelmiin, palveluihin ja päätelaitteisiin. Strategia laaditaan yhteistyössä viranomaisten ja järjestöjen kanssa ja sen on määrä olla valmis helmikuussa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) 00100 Helsinki
Postiosoite: PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi